Anti-Pestprotocol

Inhoudsopgave Pestprotocol

1. Pesten en de verschillen tussen pesten en plagen 3
2. Kinderen die een grote kans lopen om gepest te worden 4
3. Kinderen die een grote kans lopen pester te worden 4
4. Signalen van pesten 5
5. Voorkomen van pestsituaties 6
6. Handelen bij pestsituaties 7

1. Pesten en de verschillen tussen pesten en plagen

Wat is pesten?
Pesten is een stelselmatige vorm van agressie waarbij één of meerdere personen proberen een ander persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Bij pesten is er meestal sprake van een proces dat langer duurt en dat daarom dieper ingrijpt in het leven van een kind.
Bij plagen is het niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen en daarom wordt het niet als pesten beschouwd. Anders dan bij pesten, blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden. Plagen gebeurt niet herhaaldelijk, niet opzettelijk en de kinderen die elkaar plagen zijn ongeveer even sterk.
Er zijn verschillende vormen van pesten:

- **Verbaal pesten:**
  Iemand uitschelden, belachelijk maken of gemene dingen zeggen.
  Hoewel verbaal pesten geen zichtbare lichamelijke sporen achterlaat, zijn de psychologische gevolgen voor slachtoffers vaak ernstig. Hun gevoel van eigenwaarde en hun zelfbeeld wordt lager.

- **Relationeel pesten:**
  Roddelen of iemand buiten sluiten.
  Bij relationeel pesten is er geen direct contact tussen de pester en degene die gepest wordt. De pester probeert andere kinderen zover te krijgen dat ze de gepeste leerling gaan vermijden, bijvoorbeeld door onjuiste verhalen over het slachtoffer te verspreiden. Relationeel pesten is een vorm van sociale manipulatie. Slachtoffers van relationeel pesten hebben vaak weinig vrienden in de groep. In het ergste geval is er niemand die met hen wil omgaan.

- **Fysiek pesten:**
  Lichamelijk pesten, zoals iemand slaan, schoppen of knijpen.
  In tegenstelling tot de andere vormen van pesten is fysiek pesten goed zichtbaar. Ook het afpakken of kapot maken van iemands spullen wordt fysiek pesten genoemd.

- **Digitaal pesten of Cyberpesten:**
  Vervelende berichten, gênante foto's of persoonlijke informatie worden via mobieltjes of internet verspreid.
  Bij deze vorm van pesten is het slachtoffer zelfs thuis niet meer veilig. De drempel voor digitaal pesten is laag. Ten eerste omdat het weinig moeite kost om iemand een negatief bericht te sturen. Ten tweede omdat digitaal pesten redelijk anoniem is. Kinderen kunnen zich gemakkelijk voor doen als iemand anders.

2. Kinderen die een kans lopen gepest te worden

Dit zijn kinderen, die

- anders zijn
- in de leefomgeving van de pester zijn
- gevoelig zijn
- in andere situaties de zondebok (geweest) zijn

3. Kinderen die een kans lopen pester te worden

Dit zijn kinderen die:

- weinig aandacht van hun ouders krijgen
- door hun ouders niet worden gecorrigeerd voor hun agressie
- door hun ouders fysiek gestraft worden wanneer ze iets fout doen
- die zelf ooit, in een andere situatie, gepest zijn

4. Signalen van pesten

Signalen van slachtoffers:

A. Merkbaar in de schoolomgeving

1. Primaire signalen:

- De slachtoffers worden vaak op een gemene manier geplaagd, bespot en gekleineerd;
- Ze worden uitgelachen op een spottende en onvriendelijke manier;
- Ze worden fysiek aangepakt en kunnen zich hier onvoldoende adequaat tegen verweren;
- Ze zijn betrokken bij ruzies waar ze zich niet kunnen verdedigen;
- Hun bezittingen worden beschadigd;
- Ze vertonen blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleding…

2. Secundaire signalen:

- De slachtoffers zijn vaak alleen, ze lijken geen vrienden te hebben;
- Ze worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes;
- Ze proberen dicht bij de leerkracht te blijven;
- Ze geven een angstige en onzekere indruk;
- Ze zien er bang, ongelukkig, neerslachtig en huilerig uit;
- Ze kunnen stemmingswisselingen laten zien, soms verdrietig, dan weer onhandelbaar of overspannen;
- Ze vertonen een plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten.
- Ze kunnen ongeconcentreerd gedrag vertonen.

B. Thuis merkbaar

1. Primaire signalen

- Gescheurde kleding of kapotte bezittingen;
- Verwondingen (schrammen/blauwe plekken) en geven hier een omstreden uitleg voor.

2. Secundaire signalen

- Ze brengen geen vriendjes of klasgenootjes mee naar huis;
- Ze hebben geen goede vriend;
- Ze worden zelden ergens uitgenodigd;
- Ze gaan niet graag naar school;
- Ze kiezen een vreemde weg om naar school te gaan;
- Ze slapen niet goed;
- Ze verliezen de belangstelling voor schooltaken;
- Ze zien er bang en ongelukkig uit, ze zijn snel uit balans en kunnen makkelijk in tranen zijn;
- Ze vragen of stelen geld (om pestkoppen om te kopen).

Signalen van pesters:

A. Algemene kenmerken:

- Ze zijn fysiek sterker;
- Ze hebben grote behoefte te overheersen en hun eigen zin te krijgen;
- Ze zijn vaak impulsief, kunnen moeilijk tegenwerking aanvaarden;
- Ze zijn vaak tegendraads of brutaal naar volwassenen toe;
- Ze worden als stoer aangezien, hebben weinig inlevingsvermogen;
- Ze hebben een relatief positief zelfbeeld;
- Ze kunnen vaak slecht tegen kritiek.

B. Merkbaar in de schoolomgeving

- Hier treiteren ze vaak op een gemene manier: spotten, intimideren, schoppen, dingen stuk maken. Ze hebben het vooral gemunt op de zwakkere leerlingen en proberen de meelopers mee te krijgen;
- Heeft vaak een aantal volgers om zich heen, die doen wat hij/zij zegt.
- Ondervinding leert dat meisjes veelal op een veel subtielere manier pesten, die veel moeilijker op te sporen valt (roddelen, vriendin afpakken, uitsluiten enz.)

Als pestgedrag opvallend wordt (dit is meestal een gevoelskwestie) dan wordt er een notitie gemaakt bij alle betrokkenen in Parnassys.

Opvallend gedrag op het schoolplein wordt doorgeven aan de eigen leerkracht, zodat die kan beslissen of het voorval in Parnassys moet worden vermeld.

5. Voorkomen van pestsituaties

De Heilig Hartschool hanteert een schoolbrede aanpak.

De interventies om pesten te voorkomen of terug te dringen zijn gericht op het niveau van school, de klas en de individuele leerling(en).

Preventief op schoolniveau

Op schoolniveau wordt een sfeer gecreëerd, waarin harmonie en respect centraal staan en pesten niet getolereerd wordt.
Dit bereiken we door te werken aan het schoolklimaat. Dit doen we door middel van Rots & Water en het werken met de methode Kwink.

Preventief op klassenniveau

We zorgen voor een positief klassenklimaat
Binnen iedere groep;

- **Klassenbouwers**
  Activiteiten om te werken aan een hechte groep.

- **Rots & Water activiteiten**
  Activiteiten om elkaar beter te leren kennen, vertrouwen te krijgen in elkaar en om beter samen te werken. Het Rots & Water programma richt zich op bewustwording van eigen kracht en mogelijkheden en het vermogen om met andere mensen samen te spelen, samen te werken en samen te leven in een snel veranderende multiculturele samenleving.

- **Kracht & Koek (groepen 4 t/m 8)**
  Vast moment om met elkaar de week door te nemen. Leren om feedback te geven en te ontvangen in combinatie met een Rots & Water activiteit.

- **Groepsgesprekken**
  Deze gesprekken gaan bijvoorbeeld over onderlinge relaties of meer specifiek over pesten. Op deze manier wordt geprobeerd het bewustzijn van kinderen te verhogen, ideeën te stimuleren en/of regels te ontwikkelen om pesten aan te pakken. Om deze gesprekken te ondersteunen kunnen filmpjes, rollenspellen of boeken gebruikt worden

Preventief op individueel niveau

We richten ons op het kind door:

- Naar het kind te luisteren en serieus te nemen.

- Helpen met bemiddelen tussen andere kinderen.
- Het analyseren van “Kind in beeld”.
- Hulp bieden bij sociale onhandigheid.

6. Handelen bij pestsituaties

Dit gebeurt in een aantal stappen. De leerkracht zorgt ervoor dat de stappen geregistreerd worden in Parnassys. Hij/ zij stelt ook de IB-er, anti-pestcoördinator/ vertrouwenspersoon en de betrokken ouders op de hoogte.

Stap 1:
Gesprek met de gepeste leerling.
Doel:

- Een beeld krijgen van wat er speelt, wie erbij betrokken zijn en wat het gedrag van de gepeste leerling is.
- Het gepeste kind informeren over de no-blame methode (een aanpak om het pesten te laten ophouden)
- Vaststellen welke kinderen het gepeste kind zouden kunnen helpen

Stap 2:
Het samenstellen van een supportgroep.
Deze groep bestaat uit kinderen van de zwijgende middengroep, vriendjes, meelopers en pester(s). De leerkracht werkt met een supportgroep.

Het doel is het verbeteren van de situatie van het gepeste kind.
Drie aspecten zijn belangrijk:

- De verantwoordelijkheid voor het oplossen van het pesten wordt aan de kinderen in de supportgroep gegeven.
- Het pesten wordt de gezamenlijke zorg voor iedereen in de supportgroep
- De supportgroep moet gezamenlijk concrete voorstellen bedenken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat de leerling zich weer prettig voelt op school.

Het heeft de voorkeur de supportgroep wel toe te lichten in de klas, zodat alle leerlingen de kans krijgen om mee te doen met het verbeteren van de sfeer.

Stap 3:
Een evaluatiegesprek met de gepeste leerling.
Het doel van het gesprek is om inzicht te krijgen in hoe de leerling zich nu voelt. Deze evaluatie dient ook als input voor het evaluatiegesprek met de support groepsleden.
De volgende stappen komen voor in het gesprek:

- Vraag de gepeste leerling of de situatie is veranderd.
- Bespreek wat er nog meer nodig is om de situatie te verbeteren.
- Geef aan dat je de situatie zal blijven volgen.

Stel de ouders van de gepeste leerling na afloop op de hoogte van de voortgang.

Stap 4:
Een evaluatiegesprek met de supportgroep.
Dit gesprek heeft 2 doelen:

- Evalueren of de situatie van de gepeste leerling is verbeterd
- Vaststellen of er nog meer gedaan kan worden om de situatie te verbeteren

Als je merkt dat er veel weerstand is om de gepeste leerling te helpen, dan is het verstandig eerst individuele gesprekken te houden.
De volgende stappen komen voor in het gesprek:

- Vraag wat de leerlingen hebben gedaan om de situatie te verbeteren.
- Spreek waardering uit voor iedere poging om het beter te maken voor de gepeste leerling.
- Vertel hoe de gepeste leerling de afgelopen weken heeft ervaren.
- Geef aan dat de leerlingen de afspraken moeten voortzetten.
- Inventariseer (eventueel nieuwe ideeën om het voor de gepeste leerling fijner te maken op school.

Stap 5 (indien nodig)
Confronterend gesprek en een plan van aanpak maken met de kinderen die blijven pesten.
Als er kinderen zijn die ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaan met pesten, is er voor die kinderen een aanpak nodig die meer confronterend en direct is. Het gesprek wordt door de leerkracht, antipest-coördinator en IB-er gevoerd worden. Zo straal je een gezamenlijke aanpak van de school uit. Dit gesprek wordt afgesloten met een plan dat wordt ondertekend door de leerling zelf en de ouders van de leerling. Ook wordt de directie op de hoogte gesteld.

De school tolereert niet dat er wordt gepest, dat is een duidelijke boodschap die de pester krijgt.

- In het plan gaat de leerling beschrijven wat hij/zij gaat doen om te zorgen dat de sfeer in de groep beter wordt en dat er niet gepest wordt. De leerkracht maakt duidelijk dat hij/zij denkt dat het plan een goede kans van slagen heeft en dat je de uitvoering nauwlettend zult volgen.
- De leerkracht maakt een afspraak voor het inleveren van het plan en een afspraak over de evaluatie.
- De ouders van zowel het gepeste kind als van de pester(s) worden op de hoogte gesteld van het gemaakte plan.
- Een week na de individuele gesprekken met de kinderen die mee hebben gedaan aan het pesten volgt ook een evaluatie met de gepeste leerling.
- Als blijkt dat kinderen zich niet aan het plan houden, worden de ouders op school uitgenodigd en wordt er besproken welke maatregelen er nu toegepast gaan worden.
- Een uitgebreide beschrijving van werken met supportgroepen is te vinden in bijlage 1.

Stap 6:

Als stap 5 nog niet afdoende is geweest, blijven de volgende opties over:

- De kwaliteitscoördinatoren inschakelen en eventuele nieuwe tips uitvoeren
- De leerling in een andere groep plaatsen
- Verwijzing naar een andere basisschool